

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k zelené knize o posouzení nařízení Rady (ES) č. 44/2001 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech

(KOM(2009) 175 v konečném znění)

(2010/C 255/08)

Zpravodaj: pan HERNÁNDEZ BATALLER

Dne 21. dubna 2009 se Evropská komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

zelené knihy o posouzení nařízení Rady (ES) č. 44/2001 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech

KOM(2009) 175 v konečném znění.

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 17. listopadu 2009. Zpravodajem byl pan HERNÁNDEZ BATALLER.

Na 458. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. prosince 2009 (jednání dne 16. prosince), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 174 hlasy pro, nikdo nebyl proti a jeden člen se zdržel hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV sdílí pohled Komise spočívající v postupu směrem ke zrušení *doložky vykonatelnosti*, s cílem usnadnit volný oběh soudních rozhodnutí na vnitřním trhu a výkon těchto rozhodnutí ve prospěch občanů i podniků.

1.2 Rozšíření působnosti nařízení č. 44/2001 na správní rozhodnutí považuje EHSV za vhodné; proto vyzývá Komisi, aby provedla studie, které jsou zapotřebí k odstranění stávajících překážek.

1.3 Stejně tak je toho názoru, že je důležité přijmout opatření, která by usnadnila nadnárodní využívání rozhodčích řízení s tím, že je pro zavedení jednotných nadnárodních pravidel pro spory ohledně platnosti rozhodčích řízení, které se týkají práva státu, v němž řízení probíhá. To vše bez změny používání Newyorské úmluvy, nebo alespoň s jejím využitím jako východiska pro přijetí dalších opatření.

1.4 Společný přístup nadnárodní povahy, který by zaváděl jasná a přesná pravidla pro mezinárodní soudní příslušnost, posílí právní ochranu občanů a zajistí harmonizované uplatňování závazných předpisů Společenství. Z tohoto důvodu by měla být jeho součástí i pravidla týkající se žalovaných usazených ve třetích zemích, mělo by dojít k vytvoření pravidel pro podpůrnou příslušnost, přijmout opatření zabráňující využívání nejvýhodnějšího soudního prostředí a podpořit využívání standardních ustanovení o volbě soudu.

1.5 Také by měla být přijata pravidla zvyšující právní jistotu a snižující vysoké náklady způsobené zdvojnásobením soudních sporů v oblasti duševního vlastnictví před vnitrostátními soudy.

1.6 U soudních řízení k výkladu práv závazného a ochranného charakteru, kterými mohou být nároky vyplývající z pracovní smlouvy či spotřebitelské vztahy, bude nutné upravit nařízení č. 44/2001, aby bylo možné soudní žaloby spojovat, což umožní podávání kolektivních žalob k soudům.

2. Úvod

2.1 Smlouva o EU uvádí jako jeden ze svých cílů „udržovat a rozvíjet prostor svobody, bezpečnosti a práva“ a Smlouva o ES ve svém článku 65 stanoví, že „opatření v oblasti soudní spolupráce v občanských věcech s mezinárodním prvkem, která jsou nutná k řádnému fungování vnitřního trhu,“ budou zahrnovat „uznání a výkon soudních a mimosoudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech“.

2.2 Evropská rada na zasedání v říjnu 1999 v Tampere učinila ze zásady vzájemného uznávání⁽¹⁾ soudních rozhodnutí *základní kámen* soudní spolupráce v občanskoprávních i trestních věcech uvnitř Evropské unie.

(1) Zásada „vzájemného uznávání“ zaručuje volný oběh soudních rozhodnutí, aniž by bylo nutné harmonizovat procesněprávní předpisy členských států.

2.3 Vstupem Niceské smlouvy v platnost v únoru 2003 se rozhodovací postup podle článku 67 v oblasti soudní spolupráce v občanských věcech nahrazuje hlasováním kvalifikovanou většinou a postupem spolurozhodování, s výjimkou rodinného práva.

2.4 Bruselská úmluva o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech z roku 1968 je velmi pozitivním příspěvkem k *acquis communautaire*.

2.4.1 Jurisdikce ESD týkající se této úmluvy a vstup Amsterdamské smlouvy v platnost umožnily přijetí nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech⁽²⁾, k jehož návrhu vypracoval svého času EHSV stanovisko⁽³⁾, v němž podpořil vhodnost takového nástroje Společenství, který by nahradil tuto úmluvu.

2.4.2 Nařízení (ES) č. 44/2001 zavádí jednotná pravidla pro vedení sporů o soudní příslušnosti a usnadnění volného oběhu platných vykonatelných rozhodnutí, soudních písemností a veřejných listin v Evropské unii. Prokázalo, že je nezbytným nástrojem v občanskoprávní a obchodně přeshraniční praxi.

2.4.3 Dánsko se zpočátku soudní spolupráce v občanských věcech neúčastnilo. V současnosti se toto nařízení v Dánsku uplatňuje od 1. července 2007 podle ustanovení dohody mezi Evropským společenstvím a Dánským královstvím o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech⁽⁴⁾.

2.4.4 Lisabonská smlouva usnadní postup na evropské úrovni v oblasti soudní spolupráce v občanských věcech tím, že zobecní uplatňování metody Společenství⁽⁵⁾, a to přijímáním návrhů Komise kvalifikovanou většinou a posílením vedoucí role Evropského parlamentu, demokratické kontroly ze strany národních parlamentů a kontrolní úlohy Soudního dvora v oblasti legality.

3. Zelená kniha Komise

3.1 Článek 73 nařízení č. 44/2001 stanovuje, že Komise pět let po vstupu tohoto nařízení v platnost předloží zprávu o jeho používání a k ní přiloží návrhy, jejichž cílem bude úprava tohoto nařízení.

(2) Úř. věst. L 12, 16.1.2001, s. 1.

(3) Úř. věst. C 117, 16.4.2000, s. 51.

(4) Úř. věst. L 299, 16.11.2005, s. 61.

(5) Metoda Společenství vychází z myšlenky, že nejlépe se obecný zájem občanů hájí tehdy, když instituce Společenství plně vykonávají svoji úlohu v rozhodovacím procesu za současného respektování zásady subsidiarity.

3.2 Zelená kniha obsahuje celou řadu návrhů týkajících se aspektů, jež Komise pokládá za nejdůležitější podle zkušeností s používáním nařízení č. 44/2001 a podle judikatury ESD v souvislosti s tímto nařízením.

3.3 Mezi tématy, o nichž hodlá zelená kniha rozpoutat veřejnou diskuzi, je zrušení doložky vykonatelnosti⁽⁶⁾, fungování nařízení v mezinárodním právním řádu, volba soudu, průmyslové vlastnictví, litispendence a související opatření, předběžná opatření, vztah mezi nařízením a rozhodčím řízením, oblast působnosti a příslušnost.

3.4 Zelená kniha se také zabývá uznáváním a výkonem rozhodnutí, především volným oběhem veřejných listin, jak vyžadoval ve svém usnesení ze dne 18. prosince 2008 Evropský parlament; nebo možností využít během výkonu rozhodnutí společného jednotného formuláře.

4. Obecné poznámky

4.1 Nařízení (ES) č. 44/2001 prokázalo, že je nezbytným právním nástrojem v procesněprávní a obchodní praxi. EHSV sdílí shodný pohled na věc s Radou a Komisí spočívající v tom, že opatření v oblasti soudní spolupráce v občanských věcech jsou nezbytná pro řádné fungování vnitřního trhu.

4.2 Diskuze vyplývající z návrhů Komise je ve světle zkušeností nabytých v posledních letech při uplatňování tohoto nařízení příhodná. Jedná se o zlepšení základních práv všech osob na účinnou právní ochranu, což je základní právo uvedené v Listině základních práv Evropské unie v článku 65 Smlouvy o ES, čímž se zároveň zakládá obecná právní zásada uznaná i judikaturou ESD.

4.3 Zrušení doložky o vykonatelnosti ve všech rozhodnutích přijatých soudními orgány členských států v občanských i obchodních věcech je plně v souladu s cílem zaručit jejich účinnost a zachovat právní jistotu v rámci vnitřního trhu a základní právo na spravedlivý proces⁽⁷⁾ a právo na účinnou právní ochranu, které uznává Evropská úmluva o ochraně lidských práv v článku 6 odstavci 1 a Listina základních práv Evropské unie v článku 47 odstavci 1⁽⁸⁾.

(6) Doložka vykonatelnosti je postup, jehož účelem je stanovit, je-li možné uznat rozsudek vynesený soudem vymykajícím se svrchovanosti státu, v němž má dojít k jeho výkonu, a povolit tento jeho výkon v jiném státě, než ve kterém byl tento rozsudek vynesen.

(7) Právo na spravedlivý proces tvoří součást práva v rámci článku 6 odstavce 1 dle judikatury Evropského soudu pro lidská práva, viz mimo jiné rozsudky Golder (21.2.1975, body 28 a 31) a rozsudek Dewer.

(8) Úř. věst. C 364, 18.12.2000.

4.3.1 Z toho vyplývá, že je to v souladu s ustanovením o subsidiaritě, nepřímo obsaženém v prvním pododstavci článku 65, odstavce 1 Smlouvy o ES, který stanoví, že opatření v oblasti soudní spolupráce v občanských věcech s mezinárodním prvkem mohou být přijímána, pouze pokud je to nutné k řádnému fungování vnitřního trhu.

4.3.2 Na jednu stranu, pokud jde o požadavky, jež musí rozhodnutí splňovat, aby bylo nadnárodně vykonatelné, lze za dostatečně uspokojivé považovat záruky vyplývající z nařízení (ES) č. 2201/2003 z 27. listopadu 2003 (nařízení Brusel IIa), jehož články 41 a 42 umožňují přímou vykonatelnost u rozhodnutí ve věci práva na styk s dítětem a na navrácení dítěte, pokud v obou případech platí dvě záruky: rozhodnutí musí být vykonatelné ve státě původu a musí být příslušným způsobem osvědčeno v členském státě původu⁽⁹⁾.

4.3.3 V tomto smyslu jedinou překážkou, která by mohla nastat, je případ, že by jiný orgán dodatečně vynesl jiné vykonatelné rozhodnutí; ovšem tato okolnost by byla velmi výjimečná v oblasti, jíž se úprava tohoto nařízení (ES) č. 44/2001 navržená Komisí týká.

4.3.4 Na druhou stranu ve vztahu k ochraně práv žalované strany opravňuje výklad podle „zásady vzájemného uznávání“ soud, u něž došlo k podání žaloby, k uplatnění stejných pravidel, která vyžaduje vnitrostátní řád u případů informování cizích státních příslušníků či osob nemajících bydliště na území některého členského státu o zahájení řízení.

4.3.5 V případě neexistence takových ustanovení či v případě nedostatečnosti stávajících předpisů z hlediska práva na spravedlivý proces (např. jazykové porozumění, nespolehlivost způsobů předávání či přijímání žalob atd.) by bylo vhodné zavést v nadnárodních předpisech pomocná pravidla o zárukách.

4.3.6 Nicméně EHSV by se vyslovil pro harmonizovanější nadnárodní postup přezkumu v občanských a obchodních věcech obecně, pokud má žalovaný následně možnost účinné nápravy (zvláštní přezkum) na svoji ochranu.

4.4 Podle judikatury ESD⁽¹⁰⁾ sjednocuje kapitola II platného nařízení č. 44/2001 nejen pravidla příslušnosti u sporů uvnitř Společenství, nýbrž také u sporů obsahujících vnější aspekty, do čehož patří situace, kdy se bydliště žalovaného nenachází na území některého členského státu.

4.4.1 Následně by bylo možné zavést zvláštní pravidla pro příslušnost, jež by poskytla nadnárodní rámec pro tyto případy, na rozdíl od současné situace, jak je uvedeno v článku 4 nařízení (ES)

č. 44/2001, které deleguje rozhodnutí vnitrostátním soudům, ačkoli by tato pravidla i nadále podléhala výjimkám ustanoveným v článcích 22 a 23 tohoto nařízení.

4.5 Pokud jde o zavedení pravidel pro určení podpůrné příslušnosti, považují se za adekvátní tři v současnosti uvažovaná pravidla:

- pravidlo vycházející z provádění činností, pokud se ve sporu o tyto činnosti jedná (již existuje podobné ustanovení v článku 3 nařízení č. 1346/2000 o úpadkovém řízení, které příslušnost přisuzuje tomu státu, v němž jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka);
- pravidlo vycházející z umístění movitého majetku, který je nárokován k uspokojení dané pohledávky;
- konečně na základě koncepce „*forum necessitatis*“⁽¹¹⁾, i když toto pravidlo bude muset přísně respektovat podmínky, za nichž mezinárodní právo uznává „zásadu objektivní teritoriality“⁽¹²⁾ a které zdůrazňují povinnost prokázat vhodnost a výhodnost přidělení věci určitému soudu.

4.5.1 Výjimečný charakter použití pravidel „*forum necessitatis*“ odráží, vedle jiných ustanovení, článek 7 nařízení č. 4/2009⁽¹³⁾, který umožňuje soudu jednoho členského státu řešit spor, pokud k tomu žádný jiný členský stát nemá ve smyslu tohoto nařízení pravomoc a řízení nelze vést ve třetím státě, k němuž se daný spor úzce vztahuje.

4.5.2 Pokud však jde o rozšíření těchto postupů vzhledem k riziku souběžných řízení způsobených zavedením jednotných pravidel pro žaloby vůči žalovaným ze třetích zemí, měla by se jednotná nadnárodní pravidla v každém případě vyhradit pro tyto procesní případy:

- pokud strany uzavřely dohodu o výlučné soudní příslušnosti, která upřednostňuje soud ve třetí zemi;
- pokud by z jiných důvodů spor spadl do výlučné příslušnosti soudů ve třetí zemi;
- pokud by souběžné řízení ve třetí zemi již bylo zahájeno.

(11) Znamená to, že soud uzná příslušnost, které nabyt zahraniční soud, pokud by dle jeho úsudku tento zahraniční soud příslušnost převzal s cílem zabránit odepření spravedlnosti z důvodu neexistence příslušného soudního orgánu. Jedná se spíše o záležitost přístupu k soudům než o uznávání rozhodnutí.

(12) Například v rozsudcích ESD ze 7. září 1927, věc „Lotus“, a z 5. února 1970, věc „Barcelona traction“.

(13) Úř. věst. L 7, 10.1.2009, s. 1.

(9) V tomto smyslu dále nařízení 4/2009, 1896/2006 a 861/2007.

(10) Rozsudek z 1. března 2005, věc C-281/02 OWUSU, a posudek ze 7. února 2006, body 143–145.

4.6 Pokud jde o uznávání a výkon rozhodnutí přijatých soudy třetích zemí s výlučnou příslušností nad daným sporem, je nutné zavést jednotný nadnárodní postup, který by zamezoval škodám a prodlením vyplývajícím z roztržitéstí stávajících režimů. Čili jde o to, zavést společný systém podmínek pro uznávání výroků soudů ze třetích zemí, což EHSV považuje za důležité.

4.6.1 V tomto smyslu byla na základě posudku ESD 1/2003 Evropské unii dána výlučná pravomoc pro uzavírání mezinárodních dohod, které jsou relevantní na dvoustranné i jednostranné úrovni, a proto je zřízení jednotného nadnárodního postupu považováno za vhodné.

4.7 Litispendence

4.7.1 Pravidlo litispendence jak známo stanoví, že v případech dvou řízení v téže věci ke stejným skutkům vedených dvěma různými soudy musí soud, u něhož bylo řízení zahájeno později, toto řízení přerušit ve prospěch soudu prvého.

4.7.2 Pokud jde o zavedení nadnárodních pravidel zajišťujících účinnost dohod o soudní příslušnosti mezi stranami v případech existence souběžných řízení, zdá se, že kvůli účinnosti, rychlosti a právní jistotě je žádoucí v nařízení upravit pravidlo litispendence pomocí záruk spočívajících v povinnosti komunikace a přímé spolupráce mezi oběma příslušnými soudy.

4.7.3 Pozitivním aspektem by bylo vytvoření mechanismu spolupráce a komunikace mezi zapojenými soudy a povinností soudu, který odmítl svou příslušnost, případ znovu otevřít, pokud soud, který jako první zahájil řízení, příslušnost odmítne, čímž by se zamezilo záporným sporům o příslušnost, jako ten, který je uveden v nařízení 2201/2003⁽¹⁴⁾.

4.7.4 V tomto smyslu by „litispendence se zárukami“ umožnila stanovení lhůty, v níž by se chronologicky příslušný soud – při uplatnění pravidla „časové priority“ – musel závazně vyslovit ke své příslušnosti, a v případě, že by si ji ponechal, by byl prostřednictvím dalších neodkladných lhůt povinen pravidelně informovat druhý soud o průběhu řízení.

4.8 Zavedení „pravidla náležité péče“, které by zavazovalo dva či více soudů nacházejících se v situaci litispendence v téže věci, v níž se prohlásily za výlučně příslušné, k přesně načasované komunikaci o vývoji případu, by jednoznačně posílilo právní jistotu.

4.8.1 V neposlední řadě se EHSV domnívá, že standardní ustanovení o volbě soudu nadnárodního charakteru, jež obsahuje nařízení č. 44/2001, by usnadnilo přístup občanů i podniků k účinné právní ochraně, protože by vyvrátilo nejistotu ohledně platnosti dohody o volbě soudu s cílem zamezit prostřednictvím nutných opatření vyhledávání nejvýhodnějšího soudního prostředí.

4.9 Preventivní opatření

4.9.1 Pokud jde o preventivní opatření, je dále vhodná revize určitých aspektů v rámci platných článků 31 a 47 nařízení č. 44/2001. Zvláště pak v případech, kdy se taková opatření vyžadují od soudů jednoho členského státu, zatímco příslušnost k vedení soudního řízení náleží soudu jiného členského státu.

4.9.2 Vzhledem k tomu, že preventivní opatření u soudu se musejí přijímat k ochraně procesněprávní situace žadatele o tato opatření, pokud jsou obecně ve většině členských států splněny dva požadavky – „*fumus boni iuris*“ a „*periculum in mora*“⁽¹⁵⁾ –, a s cílem zamezit zneužití práva, by bylo vhodné k této možnosti zavést jistá omezení.

4.9.3 Zaprvé povinnost soudu, u něhož je věc předložena, komunikovat s příslušným soudem o skutkové podstatě sporu a po vyhodnocení této informace rozhodnout o vhodnosti jejího přijetí s přihlédnutím především ke zdárnému ukončení řízení.

4.9.4 Zadruhé povinnost toho, kdo požaduje preventivní či předběžná opatření, předložit bankovní záruku, jejíž přiměřenou výši stanoví příslušný soud dle rozsahu věci a nezbytného odra-žujícího účinku pro prevenci zneužití práva.

4.9.5 V případech, kdy výsledkem má být povinnost konat a v ostatních podobných případech, z nichž nevyplývá úhrada nějaké splatné a vymahatelné peněžní částky, by bylo možné upravit udělení výjimky z poskytnutí této bankovní záruky v závislosti na faktickém posouzení daných okolností soudcem, a to s cílem zamezit překážkám v poskytování preventivní ochrany.

⁽¹⁵⁾ Preventivní opatření předpokládají v zásadě předběžné, a v některých případech částečné, poskytnutí žalobního nároku ještě před vynešením rozsudku. Podle klasické procesněprávní doktríny (za všechny např. Calamandrei, „Introducción al Estudio sistemático de las Providencias cautelares“ (Úvod do systematického studia preventivních opatření) se k přijetí těchto opatření musí spojit oba požadavky, opodstatněnost právních důvodů (*fumus boni iuris*) a riziko, že může dojít ke zmaření průchodu práva (*periculum in mora*). Také ESD se připojil k této doktríně v usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 19. července 1995, Komise Evropských společenství proti Atlantic Container Line AB a dalším (věc C-149/95), v usnesení předsedy Soudu prvního stupně ze dne 30. června 1999, Pfizer Animal Health SA/NV proti Radě Evropské unie (věc T-13/99) a věc Factortame ze dne 19. června 1990 a v usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 28. června 1990.

⁽¹⁴⁾ Úř. věst. L 338, 23.12.2003, s. 1.

4.10 Zrušení doložky vykonatelnosti

4.10.1 Na základě konkrétních důvodů uvedených v článku 34 nařízení také dále platí možnost neuznání (rozhodnutí), která souvisí s veřejným pořádkem, nemožností zúčastněných stran se hájit a neslučitelností rozhodnutí.

4.10.2 Tyto okolnosti poskytují příslušným soudům volnost rozhodování, již je obtížné kontrolovat, a evidentně přispívají k právní nejistotě a k možným nežádoucím průtahům v řízení.

4.10.3 Na druhou stranu se zdá důvodné, aby za účelem zrušení doložky vykonatelnosti při vydávání předběžných opatření úprava článku 47 tohoto nařízení vycházela z předpisu platného článku 20 nařízení (ES) č. 4/2009⁽¹⁶⁾, jinými slovy jde o jedno vyhotovení rozhodnutí, výtah z překladu rozhodnutí na příslušném formuláři.

4.10.4 Vzhledem k tomu, že cílem úprav uvedených v tomto nařízení je přispět k obecnému uplatnění zásady *vzájemného uznávání* v oblasti jeho působnosti, nezdá se koherentní, aby se nadále rozlišovalo mezi „uznáváním“ a „výkonem“.

4.10.5 Bylo by tedy vhodné tuto možnost odstranit či provést pečlivou revizi podmínek pro její použití.

4.10.6 Na druhou stranu, je-li cílem, aby se „uznávání“ týkalo celé oblasti občanských a obchodních věcí, bude nutné upravit znění platného článku 1 kvůli rozšíření jeho oblasti působnosti na správní rozhodnutí, jelikož by to občanům i podnikům umožnilo více využívat fungování vnitřního trhu k vlastnímu prospěchu.

4.10.7 Tato připomínka se zdá stejně relevantní i pro účely návrhu, aby toto nařízení obsahovalo rovněž předpis finanční penalizace dlužníků i předpisy navržené soudy či finančními orgány členských států.

4.10.8 Zavedením jednotného standardního formuláře, který bude k dispozici ve všech úředních jazycích a který bude obsahovat shrnutí rozhodnutí, může dojít ke zlepšení přístupu ke spravedlnosti, a to za účelem usnadnění projednávání a aktivizace výkonu rozhodnutí.

4.10.9 Tím by bylo možné snížit náklady na provádění rozhodnutí, a to zrušením povinnosti určit adresu pro doručování nebo jmenovat zástupce *ad litem*, vzhledem k existenci nařízení (ES) č. 1393/2007⁽¹⁷⁾, které tyto požadavky činí zastaralými.

⁽¹⁶⁾ Úř. věst. L 7, 10.1.2009, s. 1.

⁽¹⁷⁾ Nařízení (ES) č. 1393/2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech. Úř. věst. L 324, 10.12.2007.

4.11 Evropská úřední listina

4.11.1 Původně odkazoval článek 50 Bruselské úmluvy na „úřední listiny, které jsou vykonatelné“ s tím, že tento koncept byl předmětem výkladu ESD⁽¹⁸⁾ v tom smyslu, že se jednalo o dokumenty, které lze vykonávat na základě práva státu původu a jejichž pravost stanovil veřejný orgán či jakýkoli jiný orgán k tomuto účelu zmocněný tímto členským státem.

4.11.2 V nařízení č. 44/2001 byl tento koncept zahrnut do článku 57. Parlament však vyzval Komisi, aby zahájila práci na evropské veřejné listině.

4.11.3 EHSV souhlasí s tím, aby Komise překročila k opatřením nutným pro umožnění volného oběhu veřejných listin, která by mohla završit zavedením evropské veřejné listiny.

4.12 Ochrana spotřebitelů

4.12.1 Podle bodu odůvodnění 13 nařízení č. 44/2001 by ve spotřebitelských smlouvách měla být slabší strana chráněna pravidly pro určení příslušnosti, která jsou jejím zájmům příznivější než obecná pravidla. Toto kritérium bylo potvrzeno i judikaturou ESD⁽¹⁹⁾.

4.12.2 Výbor sdílí obavy Komise vyjádřené v bodech odůvodnění tohoto nařízení i v judikatuře ESD vzhledem k tomu, že se vždy vyslovoval pro zachování vysoké úrovně ochrany spotřebitelů, kteří na svoji ochranu potřebují ochranné a závazné předpisy.

4.12.3 Z důvodu souladu s právním řádem Společenství by bylo vhodné sladit znění čl. 15 odst. 1 písm. a) a b) nařízení s definicí spotřebitelského úvěru a smlouvy o vázaném úvěru z čl. 3 písm. c) a n) směrnice 2008/48/ES⁽²⁰⁾.

4.12.4 V neposlední řadě, pokud jde o kolektivní žaloby, je cílem tohoto druhu ochrany snížit náklady na řízení, které běžně spotřebitele odradí od podání žaloby na provozovatele se sídlem v jiném členském státě; to se především týká nákladů vzniklých, když žalující strana vede spor mimo své obvyklé bydliště a, v případě, že musí spor vést před vlastním soudcem, nákladů vzniklých z povinnosti vykonat „*a fortiori*“ dané rozhodnutí v jiném členském státě

4.12.5 Vzhledem k tomu, že za současného nařízení (čl. 6 odst. 1) není možné slučovat žaloby, především žaloby více žalujících stran na jednoho žalovaného u soudů jednoho členského státu, je třeba tento předpis nařízení upravit, aby byly umožněny kolektivní odškodnění spotřebitelů a žaloby o náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel ES, k nimž se EHSV již kladně vyjádřil.

⁽¹⁸⁾ Rozsudek ESD, ze dne 17. června 1999, věc C-260/97, Unibank.

⁽¹⁹⁾ Rozsudek ESD ze dne 17. září 2009, věc C-347708, Voralberger Gebietskrankenkasse.

⁽²⁰⁾ Úř. věst. L 133, 22.5.2008, s. 66.

4.13 Duševní vlastnictví

4.13.1 Ačkoli směrnice 2004/48/ES ⁽²¹⁾ o dodržování práv duševního vlastnictví usiluje o sblížení některých procedurálních otázek, nezbytností jsou předpisy nadnárodního charakteru, které by zmírnily nedostatek právní jistoty a snížily vysoké náklady způsobené možností dvojího řízení před vnitrostátními soudy.

4.13.2 Proto je EHSV toho názoru, že je nutné přijmout opatření k prevenci padělání značek a nabádá Komisi a členské státy k tomu, aby uzavřely Evropskou patentovou úmluvu při zajištění plného respektu k jazykové pluralitě.

4.14 Rozhodčí řízení

4.14.1 EHSV je toho názoru, že v rámci reformy nařízení 44/2001 by mělo dojít k začlenění přiměřených opatření s cílem zajistit bezproblémový oběh rozhodnutí v Evropě a zabránit souběžným řízením.

4.14.2 Konkrétně pokud by v oblasti působnosti nařízení bylo z vymezení toho, na co se nařízení nevztahuje, (částečně) vymazáno rozhodčí řízení:

- byla by umožněna preventivní opatření na podporu rozhodčího řízení,

- umožnilo by se uznávání rozhodnutí o platnosti dohody o rozhodčím řízení,
- bylo by možné ujasnit uznávání a výkon rozhodnutí obsahujících rozhodčí nález.

4.14.3 EHSV podporuje přijetí opatření, která by usnadnila nadnárodní využívání rozhodčích řízení; z tohoto důvodu se vyslovuje pro jednotná pravidla pro spory ohledně platnosti rozhodčích řízení, které se týkají práva státu, v němž řízení probíhá.

4.14.4 V každém případě je EHSV toho názoru, že se zdá nejvhodnější ponechat používání Newyorské úmluvy o výkonu rozhodčích výroků z roku 1958 beze změny, nebo ji alespoň využít jako východisko pro další opatření.

4.15 Rozšíření oblasti působnosti na správní rozhodnutí

4.15.1 EHSV si uvědomuje, že nařízení č. 44/2001 se týká pouze rozhodnutí občanskoprávní a obchodní povahy. Nicméně je přesvědčen, že pro správné fungování vnitřního trhu by Komise i členské státy měly prostudovat možnosti rozšíření oblasti věcné působnosti tohoto nařízení na konečná správní rozhodnutí, a to pomocí postupů, jež uznají za vhodné – včetně postupu, který stanovuje článek 309 Smlouvy o ES.

V Bruselu dne 16. prosince 2009

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Mario SEPI

⁽²¹⁾ Úř. věst. L 157, 30.4.2004, s. 45.